

X 231648

II g
232

ax
515
17

* * *

D. O. M. A.

MODESTVM IVDICIVM
DE
SCHOLASTICIS
TESTIMONIIS
AEQVIORIBVS
ARBITRIS SVBMITTIT
SIMVLQVE
AD
SERMONEM ALIQVEM
ΑΠΟΒΑΤΗΡΙΟΝ
BENEVOLE AVDIENDUM
OMNES MVSARVM FAVTORES
QVA PAR EST OBSERVANTIA
INVITAT
M. IO. CHRISTIAN. STEMLERVS
SCHOLAE SENATORIAE RECTOR

NVM BV RGI
LITTÉRIS BALTHASARIS BOSSEGELII

* * *

Rimus est CHRISTIANVS ER-
NESTVS OETTELIVS, *Tripti-
zio Variscus*, qui, ex quo diuinis
auspiciis regendae huius scholae
prouinciam suscepi, confecto tem-
poris, in litterato coetu exigendi, curriculo, hinc dis-
cedit, et sibi operae apud nos collocatae expetit tes-
timonium. Quod vt honesto adolescenti non po-
tuimus denegare: ita commoda nobis haec visa est
ocasio aperte quidem ac libere, sine omni tamen
acerbitate, declarandi, quid de testimoniis, quibus
ornari solent abeuntes ex puluere, et in academias
sua prolaturi studia, iudicemus.

Bene profecto ac sapienter magistri agunt, qui
institutos ab se discipulos, amplissima laude conde-
coratos, dimittunt, si videlicet hi ita semetipsos sem-
per instruxerunt, vt, studiorum suorum ducibus
verecundo deuincti obsequio, placidumque viuen-
di genus amplexi, aequalibus, quanta moris elegan-
tia, tanto liberalis scientiae cultu praestarent, spem-
que sui praeberent non contemnendam. Quamuis
enim pulchra et amabilis virtus habet in se, quod ex-
petatur, nec aliorum indiget commendatione;
quippe quae, ipsa sibi testis, omnium voluntates fa-
uoremque sua dignitate allicit, ac decus vbique in-
temeratum seruat: tantum tamen abest, vt, quas
non

non ambitiose postulauerat, laudes pertinaciter re-
cuset oblatas, vt potius praestantissimam in illis re-
cte factorum mercedem reponat, iisque, tamquam
aculeo, ad languentes hominum animos incitandos
vtatur. Hinc iam suo aeuo Thales, sapiens ille in an-
tiquis ac seuerissimis spectatus exemplis, dimissum
ex sua disciplina Pythagoram inuidendo propemo-
dum elogio ornauit *, relicturus magistris docu-
mentum, nec eos iuuenes, qui suas ipsi virtutes non
fallaci indicio patefacere aliis ac probare possunt,
hoc priuandos esse praemio, vt sua perfruantur glo-
riola, et currentes quoque acrioribus his stimulis
ad omne decus auidius consectandum instigentur.
Sunt praeterea parentes, quibus ratio studiorum
constare debet; sunt Maecenates, quibus, quo mo-
do suam in scholis confecerint aetatem, adolescen-
tes testatum facere eo magis iubentur, quo certius
est, ex huius instituto plerumque sequentium anno-
rum pendere felicitatem. Vt taceam, euenire non
numquam tempora, vbi nulla res alia consolari
potest magis, quam graue testimonium a praece-
ptoribus impertitum, nos praecipue, qui, dum his
seculi vitiis emendandae iuuentutis profitemur di-
sciplinam, in hominum importunorum ac profliga-
torum quotidianos impetus obiicimur. Dici enim
vix potest, quantum hoc a solitudine abducat, si

) 5

* SCHRADERVS *de Pythagora* §. XXIX.

non modo ipsi exploratum habeamus, non sentire nos Dei iudicis iram, vita male in scholis acta in nos deriuatam; sed etiam laude a magistris tributa nos contra effrenatam iuuenum audaciam armare queamus. Hoc se olim muniebat praesidio Koeberus, aevi sui Neander, ab indomitae licentiae adolescentibus identidem oppugnatus. Quo loco non possum non commemorare studiorum meorum praesidem, cuius apud me sancta semper ac venerabilis erit memoria. Hic subinde se inter molestias, cum quibus conflictabatur, dato a magistris vitae testimonio recreabat, ac, velle se, ut hoc olim mortui supponatur capiti, indicabat. Equidem tantos mihi spiritus, tantamque temere arrogantiam non sumo, vt parem me arbitrer viro nulli secundo: dabit tamen, vt spero, hanc mihi, grato discipulo, veniam optimus praeceptor, vt in huius me societatem gloriae offeram atque audacius paullo expromam, commendationem, qua in academiam discedens, ab eo ornatus sum, aheneum mihi esse murum, quoties res est cum adolescentibus, qui, refractarii instar equi, nunc recalcitrant, nunc frenas mordent, nunc rigidam ceruicem obiectant, nec vlla flecti cohortatione possunt, quin indigne multa petulanterque faciant. Satis autem, vt opinor, hinc intelligetur, quod in hoc scriptorum genere singulari cautione opus sit, ne inconsulte magistri laudent disci-

discipulos, fidemque negligant, atque a gratia defle-
cti se patiantur in transuersum. Quod utinam om-
nes, qui communi nomine iuuenes commendant
aliis, accurate obseruarent, nec vnquam vel pluscu-
lum amori, quam concedit veritas, largirentur. Sed
huc ventum est culpa magistrorum, vt nulla prope-
modum testimoniis relinquatur fides, nulla aucto-
ritas. Moriar, si vel stili intemperantia virorum be-
ne meritorum oppugnare existimationem, vel in-
uidiosa seueritate animaduersionis cuiusquam of-
fendere voluntatem animus est: iudices tamen esse
volo aequos homines, an non impertita iuuenibus
testimonia laudes saepe mentiantur. Sunt, qui, licet
effuso in libidinem animi impetu, omnem cum pu-
dore proiecerant virtutem, et flagitiosa viuendi ra-
tione diuinas humanasque leges perfrugerant, et
ipsius naturalis honestatis obtriuerant decus, nihilo-
minus pro castigatione improbitatis et moris ad-
summam proiecti licentiam, honorificentissimum
hoc testimonium consequuntur, quod omnibus et
litterarum praesidiis et ornamentis virtutum abun-
dent. Cum nonnullis tam bene agitur, vt quum vix
tria verba latina loqui possint, et in ceteris parum
supra Parmenonis suam sapiant, praeclaris ornentur,
vel onerentur potius, elogiis. Achilleum de aliquo
praedicatur robur, qui patriae vix Thersiten dare
potest. Commode in mentem venit TAVBMAN-
NI,

NI, cuius scripta plena veteris lepōris, immo falsiora, quam illi Atticorum ac Romanorum urbani sales, quoties lego, toties antiquae festiuitatis videre mihi in illis videor imaginem. Hic cum illum fascēs academiae tenentem plures adirent, qui vitae studiorumque testimonia expeterent, *interiorem animi sui sensum de toto hoc descriptionis genere sic aperit: videmus non illius solum Martialis et sagatae, sed et litteratae huius togataeque militiae alumnos chartas et amplitudine, et titulis, et cetera insignes circum ferre, ad quarum conspectum, tanquam ad caput Gorgonis, obvios quosque horrere et obstupescere postulant. Verum enim vero, si ex me, quid mihi videantur eiusmodi testimonia, quaeras, de plerisque ausim tibi respondere, quod Pacuius, Tragoediae scriptor vetus, de iuris iurandi formulis dixit: sunt mantilia, quibus exterguntur quotidianae noxiae. Profecto ita est. Ecce enim talis aliquis ἀσωτίας insimulatur: statim arrepto testimonio, velut mantili, hanc noxam extergit, quippe in quo laus modestiae singularis ipsi publice tribuatur. Crimen pigritiae impingitur? statim ad testimonium, et hinc probat, se totius viciniae fabros, et gallos etiam gallinaceos antelucana industria vicisse. Iam si homini laudem eruditionis detractum iueris: cuncta demum acies explicatur, et tibi ista verba, non cursiuis, sed capitalibus litteris praescripta, ostentantur: Nonster omnes artes liberales didicit: idem in vtraque oratione Graeca & Latina, prosa & numeris adstricta*
pla-

plane excellens est. *Haec cum tibi praeleguntur, quidni erubescas et taceas? Quis enim Polydamas audeat istos Hectoras? aut cui titulorum et ceræ purpuratus iste fulgor oculos non praestringat? sed, quicquid sit, meos certe non temere poterit. Ampullas istas et carbaseos litterarum sinus, quibus multi in speciem et pompam se circumdant, non amo, sed amabiles.* Sunt haec eo magis digna, quae perpendantur, quo grauius peccant, qui laudant homines, quorum vita et mores testimonio non respondent. Fallunt enim parentes, fallunt Maecenates, fallunt publicam rem, denique fallunt adolescentes, qui, licet mentitis laudibus cumulati, abierint ex schola, tanto tamen plus suscipiunt dedecoris, quanto longius ab officio recedunt. Facta probant virum, fidemque faciunt dictis, et inuitant alios, ut diligant homines, quos ipsa moris integritas magis commendat, quam, mutae testes, litterae. Contra vero vita dissentiens a testimonio et magistri conuellit auctoritatem, et dignitatem discipuli, honoremque rerum gestarum humilitate proiectum extinguit. Merito illos ridemus, qui, cum ex gente *Piccolominorum* et *Piccininorum* nati videantur ***

Con-

* vid. *otium semestr. public. p. 126. seq.* ** His, quod iusto breuiorem haberent staturam, hoc nomen datum est, adnotante NAVDAEO in *praefat. ad Niphi opuscul. De Contaren.* vid. BONIFACII *elog. Contaren. p. 29.* LVCIANVS eos acuta dictione perstringit, qui βαχύτεροι ὄντες ὑπερβαρεῖν ἔχουσι, ἀνοποδῆν ἐπεχειροῦντες ἑαυτοῖς. *imag. p. 21.* SENECA false eos exagitat, qui mendacio staturam adiuvant, longioresque, quam sunt, videri volunt; *epist. CXI.*

AK Tg 232

Contareni, *grandis* nomine conspicui esse volunt: et quis est cordatorum, cui non ludibrium debeant homines non pu-
 filli modo, sed inanis et ieiuni animi, qui ex praecepto-
 rum testimoniis, de industria ad laudem compositis, grande
 decus captant & maiorem amplitudinis induunt persua-
 sionem? Qui fidem ac religionem in rebus sanctissimis ha-
 bent, praeceptores, satius esse iudicabunt, gloriae faces, quae
 in maximis ingeniis exardescunt, subtrahi animis, quam sub-
 dita materia ali, nostra cum primis aetate, qua praecocem sa-
 pientiam sibi multi temere tribuunt, statimque sciunt omnia,
 neminem verentur, imitantur neminem, ipsi sibi exemplo
 sunt. Praeterea nulli ita fauebunt, ut veritatem adulterent,
 memores eorum, quae clarissimus ad Albim poeta, paullo an-
 te laudatus, morum studiorumque testimonia de suris obser-
 uanda saepe commendavit, in *otio semestr. publ. p. 31. 58. 60. 77.*
116. * Praefari haec lubuit orationi *de praecentoribus veterum,*
 qua, more hic recepto, publice Musis nostris vale dicet OET-
 TELIVS. Hic velut per illud tempus, quo moderatus sum e-
 ius studia, sui habuit modum, partesque probi ac seduli disci-
 puli obiit: ita, per aliquot hic annos maximis cumulatus be-
 neficiis, suam abiturus pietatem omnibus, quibus officio de-
 uinctus est, cras ab *hora VIII.* declarabit. Meretur eius sermo,
 perinde ac IO. CHRISTIAN. GOEHLI, Numburg. λόγος
 προπεμπτός, temporari accommodatus atque *de angelorum mu-*
sica agens, frequentiam auditorum ac studia, quae ut a VO-
 BIS, Maecenates ac fautores, expetimus: ita discessuro Mu-
 sarum nostrarum alumno prosperos rerum successus et fau-
 sta quaeuis adprecamur. P. P. Numburgi instante die
 festo Michaeli sacro anno, quam reditum est
 in gratiam, MDCCXXX

* Inter pia desideria scholastica hoc refert clar. HALLBAVERVS;
 dantur testimonia ea fide, quam quisque publicae rei debet; praef. ad Sturmii
 opuscul. de instit. scholast. hoc anno edit. p. 35

* * *

AL

ax
515
17.

X 2316428

II g
232

D. O. M. A.
MODESTVM IVDICIVM
DE
SCHOLASTICIS
TESTIMONIIS
AEQVIORIBVS
ARBITRIS SVBMITTIT
SIMVLQVE
AD
SERMONEM ALIQVEM
ΑΠΟΒΑΤΗΡΙΟΝ
BENEVOLE AVDIENDVM
OMNES MVSARVM FAVTORES
QVA PAR EST OBSERVANTIA
INVITAT
M. IO. CHRISTIAN. STEMLERVS
SCHOLAE SENATORIAE RECTOR

NVMBV RGI
LITTERIS BALTHASARIS BOSSOEGELII

